

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КРОПИВНИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО
ТА МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради ПВНЗ КІДМУ
від 27.08.2019 р. (протокол № 1)

УВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ директора ПВНЗ КІДМУ
від 27.08.2019 р. № 39

Директор І. І. Литвин

ПОЛОЖЕННЯ
внутрішній моніторинг якості освіти
у приватному вищому навчальному закладі
«Кропивницький інститут державного
та муніципального управління»

1. Загальні положення

1.1 Положення про проведення внутрішнього моніторингу якості освіти в Приватному вищому навчальному закладі «Кропивницький інститут державного та муніципального управління» розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про професійний розвиток працівників» та інших законів України, Указів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, Статуту Інституту, інших нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, а також рекомендацій і стандартів, визначених документами Болонського й Копенгагенського процесів, що визнані Україною.

У цьому Положенні визначені терміни вживаються у таких значеннях:

Моніторинг – це постійний, цільовий контроль і діагностика стану освіти на базі систематизації існуючих джерел інформації, а також спеціально організованих досліджень і вимірювань з метою зіставлення реального стану з очікуваними результатами, відстеження ходу будь-яких процесів за чітко визначеними показниками.

Якість вищої освіти - рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Інші терміни у цьому положенні вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про вищу освіту» та постанові Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».

Мета проведення моніторингу – об'єктивне, інформаційне відображення стану й динаміки якості надання освітніх послуг, ефективності управління, якості підготовки здобувачів вищої освіти в університеті.

Положення визначає процедури проведення внутрішнього моніторингу якості вищої освіти в Інституті й спрямоване на підвищення якості вищої освіти, активізацію й поліпшення освітньої діяльності.

1.2 Положення регламентує порядок організації та проведення, аналізу та використання результатів різних видів моніторингу щодо якості освітнього процесу в Інституті.

1.3 Мета проведення внутрішнього моніторингу – виявлення та відстеження тенденцій результатів якості освіти в Інституті, встановлення відповідних фактичних результатів освітньої діяльності щодо поставлених цілей, оцінювання причин відхилень від цілей, розробку прогнозу та пропозицій для забезпечення якості підготовки фахівців.

1.4 Основні завдання внутрішнього моніторингу якості освіти в Інституті: виявлення об'єктивного інформаційного відображення стану й динаміки якості надання освітніх послуг в Інституті; отримання достовірної інформації про результати підготовки фахівців за освітніми програмами відповідно до Ліцензійних умов, встановлення ефективності управління процесом підготовки здобувачів вищої освіти в Інституті.

1.5 Моніторинг проводиться відповідно до наступних принципів:

- системності та систематичності – комплексний підхід до вивчення різних аспектів освітньої діяльності структурних підрозділів та загалом;
- прозорості моніторингових процедур та відкритості – доступ до результатів моніторингових досліджень;
- урахування психолого-педагогічних особливостей шляхом диференціювання контрольних та діагностичних завдань під час проведення моніторингу навчальних досягнень студентів;
- рефлексії – аналіз та оцінка отриманих результатів на всіх рівнях управління щодо здійснення самоаналізу та самооцінки;
- об'єктивності – уникнення суб'єктивних оцінок, створення рівних умов для всіх учасників освітнього процесу.

1.6 Функції моніторингу:

- інформаційна – створює масив інформації щодо якості освіти в Інституті;
- діагностична – показує реальний стан якості освіти в Інституті;
- оцінювальна – надає кількісно-якісну оцінку об'єктів освітнього процесу в Інституті за конкретними критеріями та показниками;
- коригувальна – дозволяє мінімізувати вплив негативних факторів в освітньому процесі;
- управлінська – виявляє вплив на зміст та методи управлінської діяльності в Інституті.

1.7 Моніторингові дослідження проводяться державною мовою.

1.8 Моніторингові дослідження повинні відповідати нормам академічної доброчесності.

2. Рівні та основні напрями внутрішнього моніторингу

Внутрішній моніторинг якості освіти є невід'ємною частиною системи

освітнього моніторингу, котра передбачає збір (первинні дані), обробку (аналіз і оцінка якості освіти), зберігання (формування й ведення бази даних) та розповсюдження інформації про стан освіти (адресне забезпечення користувачів статистичною й аналітичною інформацією), прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки й основних тенденцій її розвитку, розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення якості надання освітніх послуг закладом освіти та ефективності функціонування освітнього процесу загалом, формування завдань, тестів, іншого інструментарію для оцінки якості освітнього процесу з методичними рекомендаціями.

2.1 Моніторинг проводиться на різних рівнях:

- кафедра – інститут;
- студент – академічна студентська група – курс – спеціальність;
- викладач, професорсько-викладацький склад кафедри.

2.2 Об'єкти та предмет моніторингу.

Об'єктами внутрішнього моніторингу в Інституті є освітнє середовище; освітній процес; результати освітнього процесу.

Предметом внутрішнього моніторингу є динаміка змін в освітній системі Інституту як основи його розвитку.

2.3 Методами проведення дослідження під час проведення моніторингу можуть бути:

- опитування (анкетування, інтерв'ювання);
- тестування;
- спостереження за освітнім процесом та освітньою діяльністю у закладах освіти;
- фокус-група;
- аналіз документації на рівні Інституту (структурного підрозділу);
- аналіз статистичних даних про стан системи освіти за встановленими формами звітності;
- інші методи, визначені у Програмі моніторингу, розробленої та затвердженої на рівні Інституту і погодженої із суб'єктами (учасниками) моніторингу.

2.4 Основні напрями моніторингу:

- реалізація державної політики у сфері вищої освіти, контроль за дотриманням кафедрами Інституту законодавчих актів та нормативно-правових документів про вищу освіту;
- організація управлінської діяльності щодо забезпечення якості підготовки фахівців в Інституті;
- зміст підготовки фахівців усіх рівнів вищої освіти за освітніми програмами; участь стейкхолдерів (здобувачів вищої освіти, роботодавців, викладачів, громадськості) в розробці та оцінці освітньої програми;

- кадрове забезпечення – розвиток професійної компетентності педагогів, професорсько-викладацького складу;
 - планування освітнього процесу – зміст освітньої діяльності; впровадження освітніх інновацій; психологічний супровід освітнього процесу;
 - навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в Інституті (навчальні програми; використовувані підручники і посібники та інша навчальна література);
 - ресурсне забезпечення (матеріально-технічне, санітарно-гігієнічне);
 - результати навчальних досягнень здобувачів вищої освіти усіх рівнів та форм навчання, у розрізі: студент – група – курс- інститут за результатами перевідних сесій та підсумкової атестації);
 - контингент студентів у динаміці;
 - інформаційне забезпечення;
 - академічна доброчесність;
 - якість викладання навчальних дисциплін очима здобувачів вищої освіти;
 - забезпечення зворотнього зв'язку від здобувачів вищої освіти щодо якості отримуваних знань, якості надання освітніх послуг, рівня забезпечення освітнього процесу;
 - організація та проведення систематичного моніторингу якості освіти серед випускників Інституту;
 - організація та проведення моніторингу якості освіти випускників серед роботодавців та інших стейкхолдерів;
 - виявлення недоліків і проблемних питань в освітньому процесі Інституту;
 - формування рекомендацій для покращення організації освітнього процесу в Інституті.
- Моніторинг якості вищої освіти використовує різні методи вимірювань.

3. Процедура підготовки та проведення моніторингу

3.1 Основні етапи проведення моніторингу:

- планування та підготовка моніторингу (формулювання проблеми, що досліджуватиметься; визначення мети та завдань моніторингу; розрахунок і формування вибірки, оцінка її репрезентативності; визначення критеріїв і показників оцінювання результатів дослідження тощо);
- розробка Програми;
- проведення дослідження – збір та обробка результатів моніторингу;
- аналіз та інтерпретація (узагальнення та пояснення результатів, визначення закономірностей, формулювання висновків тощо) результатів моніторингу;
- оприлюднення результатів моніторингу (інформування про результати моніторингу).

3.2 Моніторинг проводиться в різних формах:

- безпосереднього одержання інформації від учасників дослідження (за допомогою спостереження, інтерв'ювання тощо);
- опосередкованого одержання інформації від учасників дослідження (у письмовій та / або електронній формі, із залученням експертів тощо);
- одержання інформації без залучення учасників дослідження (за допомогою вивчення документації, статистичної або оперативної інформації тощо).

Моніторинг може проводитися з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій, зокрема дистанційно.

Під час проведення дослідження можуть використовуватися фронтальна, групова або індивідуальна робота учасників дослідження.

3.3 Індикатори, показники моніторингу.

Безпосереднім виконавцем завдань моніторингу і забезпечення якості освіти є професорсько-викладацький склад Інституту, загалом і кожний член колективу зокрема. Керівники кафедр та інших структурних підрозділів організують реалізацію політики і стратегії Інституту щодо забезпечення якості освіти шляхом ефективного використання потенціалу викладачів та інших співробітників, раціонального використання наявних ресурсів, аналізу і вдосконалення механізмів забезпечення якості освіти на основі інструктивно-методичних рекомендацій за результатами моніторингу.

3.3.1 Якісними показниками кадрового забезпечення освітньої діяльності є наступні характеристики: базова освіта, науковий ступінь, вчене звання або категорія, педагогічне звання, стаж науково-педагогічної роботи та/або наукової роботи; результативність наукової діяльності, результативність навчальної, методичної та виховної роботи; підвищення кваліфікації, показників внутрішнього аудиту, звітів кафедр, виконання індивідуальних планів та ін.

Відповідність спеціальності викладача навчальній дисципліні визначають відповідність його спеціальності згідно з документами про вищу освіту або про науковий ступінь, або про вчене звання, або наукова спеціальність, досвід практичної роботи за відповідним фахом не менше п'яти років, проходження відповідного науково-педагогічного стажування та наявність трьох публікацій з цієї навчальної дисципліни в рецензованих, закордонних або фахових наукових виданнях України, видання підручника чи навчального посібника з цієї навчальної дисципліни згідно з вимогами МОН України.

Індикаторами показників якості професорсько-викладацького складу є:

- відсоток докторів наук, професорів у складі професорсько-викладацького складу;
- кількість наукових публікацій у наукометричних базах;
- визначення індексу цитування професорсько-викладацького складу;
- посеместрова анонімна оцінка кожним студентом його викладачів;
- відсоток викладачів із сертифікатом рівня В2 та вище знань

англійської мови;

- відсоток викладачів, які проходили стажування за кордоном за останні 5 років;

- відсоток викладачів, які використовують власні сайти, сервіси, блоги для навчальних цілей.

3.3.2 Індикаторами якості змісту підготовки фахівців є:

- відповідність освітніх програм Стандартам вищої освіти, потребам ринку праці, законодавчій та нормативній базі (із врахуванням змін), що регулюють якість освіти Ліцензійним умовам та Акредитаційним вимогам, вимогам роботодавців щодо якості фахівців;

- відповідність навчального плану освітній програмі, що забезпечує отримання загальних і фахових компетентностей;

- наявність проєктних груп для розробки освітніх програм для кожного освітнього рівня спеціальності;

- наявність системи оцінювання якості освітньої програми з метою її удосконалення;

- оприлюднення освітніх програм (вибіркових навчальних дисциплін) на сайті Інституту та його структурних підрозділів;

- належність до робочих груп провідних науково-педагогічних працівників, представників ринку праці та студентського самоврядування; відгуки здобувачів вищої освіти, випускників і роботодавців щодо якості освітньої програми;

- наявність програм навчальних дисциплін, силабусів, передбачених навчальним планом та відповідного навчально-методичного забезпечення;

- наявність розпорядчої та інструктивної документації з навчально-методичної роботи: положення, листи-рекомендації МОН України щодо методичного забезпечення якості освітніх послуг, організації та методичного забезпечення освітнього процесу.

З метою постійного вдосконалення освітніх програм, забезпечення відповідності освітніх програм цілям, очікуванням, потребам і задоволенням стейкхолдерів (учасників освітнього процесу, роботодавців), а також суспільства, в Інституті здійснюється їх періодичний перегляд та моніторинг за такими індикаторами:

- рівень участі роботодавців у розробці та внесенні змін;

- рівень задоволеності студентів (випускників);

- індекс працевлаштування випускників;

- участь у міжнародних програмах підготовки;

- рейтинг за оцінками роботодавців.

3.3.3 Організація освітнього процесу та навчально-методичного забезпечення підготовки фахівця є одним з базових складників визначення якості освітнього процесу та якості підготовки фахівців загалом і потребує наявності:

- внутрішньоінститутських нормативно-розпорядчих документів (директора, заступника директора з навчально-наукової роботи, завідувачів кафедр) щодо організації і контролю заходів, спрямованих на виконання

навчально-методичної та наукової роботи;

- графіка організації освітнього процесу;
- розкладу навчальних занять;
- графіка індивідуально-консультативної роботи викладачів зі студентами;
- графіка взаємовідвідувань викладачів;
- планів методичної роботи, протоколів засідань навчально-методичної комісії Інституту, методичних семінарів, науково-практичних семінарів, протоколів засідань наукових гуртків, протоколів кураторських годин тощо;
- навчально-методичного забезпечення та відповідність його повноти вимогам;
- проведення навчальних занять освітнього процесу та їх якість;
- наявність програм практичної підготовки, методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів тощо.

3.3.4 З метою з'ясування реального рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється моніторинг якості знань (набутих компетентностей) студентів, який передбачає такі процедури, як діагностика вхідного рівня знань, установлення відносних показників навчальних досягнень протягом навчання, рівня сформованості комплексних компетенцій майбутніх фахівців, а також вимірювання залишкових знань студентів.

Моніторинг оцінювання якості знань здобувачів передбачає здійснення щорічного контролю за якістю знань, умінь та навичок студентів з навчальних дисциплін, проводиться на рівні: викладач – кафедра – директорат і включає кілька видів:

- вхідний контроль;
- поточний контроль;
- підсумковий контроль;
- директорський контроль;
- атестація здобувачів вищої освіти.

Організація контролю здійснюється відповідно до Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

При здійсненні моніторингу навчальних досягнень здобувачів вищої освіти ключовими показниками є:

- середній бал за показниками зовнішнього тестування (атестата);
- середній бал оцінювання вхідного контролю;
- середній бал поточної успішності;
- середній бал семестрової оцінки;
- середній бал за результатами екзамену;
- середній бал практичної підготовки;
- середній бал якості підготовки випускників;
- активність і результативність самостійної роботи в процесі вивчення дисципліни;
- самооцінка своїх результатів навчання здобувачами вищої освіти.

Моніторинг якості навчальних досягнень передбачає:

- директорський контроль не рідше 2 рази на рік;
- поточний кафедральний контроль.

Директорський контроль якості підготовки фахівців проводиться за дисциплінами, які вивчали в попередньому семестрі відповідно до програми навчальної дисципліни з метою перевірки залишкових знань студентів, готовності студентів до підсумкового контролю, а також перевірки готовності до атестації здобувачів освіти. Директорський контроль проводиться за розробленими кафедрою контрольними завданнями, як правило, у тестовій формі. За методичне забезпечення директорського контролю, а саме підготовку завдань відповідає кафедра.

Загальні та персоніфіковані результати по кожному студенту передаються на відповідні кафедри для аналізу та здійснення комплексу заходів. На основі моніторингу й аналізу результатів навчання поточної й семестрової успішності студентів, директорських контрольних робіт із навчальних дисциплін встановлюється результативність навчальної роботи. Індикаторами показників якості навчальних досягнень студентів є:

- відсоток студентів, які вступили до інституту з показником 180-200 балів;
- результати семестрового контролю;
- результати підсумкової атестації;
- результати практики (відгуки керівників баз практик);
- кількість переможців всеукраїнських та міжнародних студентських олімпіад;

- показники самооцінювання якості підготовки фахівця.

3.3.5 Індикаторами необхідних ресурсів для організації освітнього процесу є наявність:

- нормативної нормальної площі з розрахунку на одного студента;
- буфету в Інституті;
- покриття навчальних корпусів WI-FI;
- обладнаного гуртожитку;
- встановленої автоматизованої бібліотечної системи, створеної на базі сучасних технологій і стандартів обробки та зберігання інформації, внесення нових надходжень до електронної бібліотеки;
- комп'ютерів у читальних залах, за допомогою яких читачі користуються ресурсами бібліотеки та мають можливість працювати у мережі Інтернет та отримання у бібліотеці інформаційно-консультативних послуг щодо користування електронними ресурсами тощо.

3.3.6 Мета моніторингу якості науково-педагогічної та педагогічної діяльності – допомагати викладачеві вдосконалювати педагогічну майстерність та стимулювати наукову діяльність.

Для характеристики якості педагогічної діяльності розробляються критерії щодо оцінювання практичних та лекційних занять. Основу критеріїв оцінювання занять становлять принципи: науковості, систематичності,

доступності, наочності, свідомості та активності сприйняття, гуманності характеру навчання й організації занять, інноваційності. Особлива увага приділяється індивідуалізації та активізації навчальної роботи студентів.

Для оцінки праці викладача обрано такі традиційні критерії: середній бал успішності студентів, кількість студентів, що беруть участь у роботі наукового гуртка, всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт та всеукраїнських дистанційних конкурсах виступають на конференціях, науково-практичних семінарах, активність роботи студентів на заняттях, зацікавленість предметом тощо. На основі таких критеріїв виокремлюють рівні педагогічної майстерності (базовий, досконалий, творчий). Таке опитування є формою участі студентів у системі забезпечення якості освіти.

3.3.7 Проведення моніторингу якості освіти серед роботодавців щодо якості освіти випускників проводиться не рідше один-два рази на рік у зручний для роботодавця час та в зручному форматі, а також під час проходження різних видів практики здобувачами вищої освіти Інституту. Результати цього моніторингу доступні завідувачеві кафедри, директорові Інституту, заступнику директора з навчально-наукової роботи, навчальному відділу. Результати опитування є підставою для перегляду освітніх компонентів, результатів навчання та набутих компетентностей відповідної освітньої програми.

3.4 В Інституті вироблена система проведення комплексного моніторингу якості освітньої діяльності та якості підготовки фахівців відповідно до плану роботи Інституту.

Для проведення моніторингу наказом директора Інституту створюється робоча група, до якої входять представники навчального відділу, директор Інституту, заступник директора з навчально-наукової роботи, завідувачі кафедр та ін.

Підсумки комплексного моніторингу та розроблені заходи за результатами моніторингу постійно обговорюють на Вчених радах Інституту та кафедрах.

3.5 Складником моніторингу якості освітньої діяльності в Інституті є визначення рейтингу кафедр за підсумками навчального року. Метою такого виду моніторингу є виявлення рівня діяльності кафедр щодо забезпечення якості підготовки фахівців і розвиток наукових досліджень. Критерії оцінки охоплюють кваліфікаційні показники науково-педагогічних і наукових працівників, науково-методичну діяльність, підготовку кадрів вищої кваліфікації та ін..

Результати того чи іншого виду моніторингу заслуховують на засіданні Вченої ради Інституту.

4. Організація й управління моніторингом

4.1 Відповідають за організацію й проведення моніторингу, обробку

даних, їх аналіз навчально-методичний відділ Інституту.

4.2 Персональну відповідальність за достовірність і об'єктивність наданої інформації несуть особи, що подають інформацію.

4.3 З урахуванням змін, що відбуваються у вищій освіті, можливий перегляд системи показників моніторингу та вдосконалення методів і напрямків досліджень.

4.4 Моніторинг передбачає широке використання сучасних інформаційних технологій на всіх етапах: збору, обробки, зберігання, використання інформації. Зберігання та оперативне використання інформації здійснюється за допомогою електронного зв'язку й регулярного поповнення електронних баз даних.